

מיד נתפיים אותו השר, ונפטר ממנו אותו חסיד לביתו לשלום.

שנינו במשנה: אפילו נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק.

אמר רב ששת: לא שנו ש"לא יפסיק", אלא בנחש, משום שאין בו סכנה, אבל כשעקרב על עקבו, מסוכן הוא, לפי שהעקרב מוכן לעקוץ יותר משנחש מוכן לישוך, (2) ולכך פוסק מתפלתו. (3)

מיתבינו: מי שראוהו שנפל לגוב אריות, אין

מעידין עליו שמת, להתיר את אשתו להנשא! משום שאין הדבר ברור שמת מחמת כן כי לפעמים אין האריות רעבים, ואינם אוכלים אותו.

אבל אם ראוהו שנפל לחפירה מלאה נחשים או עקרבים, הרי הם מעידין עליו שמת! משמע, שהדבר ברור שהנחש ימיתו, ואיך אמר רב ששת (4) שהנחש אינו מסוכן?

מתרצת הגמרא: שאני התם בנפל לחפירה, דאגב איצטא [דוחק] שדוחק את הנחשים בנפילתו, מזקי ליה!

לכוון.

ותוס' הביאו מירושלמי שאם רואה שהנחש בא כנגדו בכעס, מפסיק, כי מתכוון להזיקו, [ובאופן זה נחשב שכיח וברי היזקא]. וביאר הגר"א כי אף שבירושלמי אמרו שלא יפסיק, היינו לדיבור אך תוס' סברו כהרא"ש שאף הליכה נחשבת הפסק, ועליה כתבו שמוותרת.

3. דעת תוס' שאם הפסיק, חוזר לתחלת הברכה שהפסיק בה, ובג' ראשונות חוזר לראש, ובג' אחרונות חוזר לעבודה, משום שנחשבים ככרחה אחת, [כדלהלן לד א לגבי טעה]. אבל הרשב"א תמה שהרי אינו חוזר אלא למקום שפסק, כמו בק"ש, ואין חילוק היכן פסק, ואפילו באמצע הברכה, וראה ב"י [קד] שתפלה חמורה מק"ש.

4. בספר ברכת ראש ביאר שהגמרא הקשתה על רב ששת ולא על המשנה, כי במשנה יתכן לבאר שהאיסור רק במקום שאין הנחשים ממיתים, [כמו שחילק הרמב"ם תפלה ו ט], אך רב ששת שלא חילק אלא בין נחש לעקרב, משמע שאין מפסיקין מפני שום נחש, ועל כך הקשו מהברייתא.

בחינם, והתכוון לומר, שגם אני אילו הייתי מפסיק הייתי מתחייב מיתה לשמים, והעדפתי לתהרגני מאשר להתחייב מיתה בידי שמים.

וראה בתבואות שור [יג ב] שהוכיח מכאן שאין להפסיק בתפלה אלא בברי היזקא, ואפילו איסור תורה נדחה לצורך כך, כי אין זו דרך ראויה להפסיק בעומדו לפני מלך מלכי המלכים.

2. כך פירש רש"י, והרמב"ם בפיה"מ כתב שנחשים רוב פעמים אינם נושכים, והעיר הרש"ש שהרי אין הולכים בנפשות אחר הרוב, ובקובץ שיעורים [פסחים ח א] תירץ שכיון שרובן לא ממיתין נחשב כמקום שלא שכיח היזקא ושלוחי מצוה אינן נוזקין [ובשואל ומשיב קמא ח"א ו, הוכיח כן שהרי נחש מועד לעולם, ובהכרח שרק לשלוחי מצוה אינו מועד. וראה הערה 4]. ובפשטות אין זה הכרע בנידון של נפשות, אלא באיסור הפסק בתפלה.

ובתבואות שור [יג ב] שהוכיח גם מכאן שאין להפסיק בתפלה אלא בברי היזקא, ואפילו איסור תורה נדחה לצורך כך, כי אין זו דרך ראויה להפסיק בעומדו לפני מלך מלכי המלכים. ובשש"כ [כה טו] הביא שבגרש"ז אוירבעך תמה למה לא יפסיק, והרי מפני פחדו אינו יכול